

Velkommen til det årlige klosterseminaret på Utstein kloster: Fredag 03.sept 2021 kl. 10-15.

Tema: KIRKEKUNSTENS GÅTER OG SYMBOLIKK

Billetter inkl. lunsj: kr. 500 (ordinær), kr. 350 (student). Kjøpes på www.ebillett.no

Direkte link: <https://ebillett.no/events?search=klostersemi>

**Arr.: Utstein Pilegrimsgard, Katolsk forum i Stavanger, VID Stavanger,
Utstein kloster/MUST.**

Utstein kloster på Mosterøy i Rogaland er Norges eneste fullt restaurerte middelalderkloster. På det årlige klosterseminaret får deltakerne innsikt, erfaring – og ikke minst en opplevelse av det unike stedet som Utstein kloster er. www.utsteinkloster.no

På årets Utstein-seminar er temaet *Kirkekunst i middelalderen*. I den lange perioden mellom antikken og renessansen var det den religiøse kunst som dominerte. Den katolske kirkes livstolkning var altomfattende og satte sitt preg på alle sider ved menneskenes liv fra vugge til grav. Innenfor denne livstolkningsrammen levde også kunsten. Stilarter, motiver, teknikker og uttryksmåter varierte gjennom århundrene. Samtidig lå Bibelens fortellinger og lære til grunn som et uforanderlig fundament hele veien. Helgenberetninger, liturgiske akter, bots- og bønnetekster var også viktige kilder som fant veien inn i kunstneriske verk. Dagens to foredragsholdere vil på ulike måter gi dypere innsyn i og forståelse av middelalderens kirkekunst.

Førsteamanuensis Henning Laugerud fra UiB vil i sitt foredrag belyse hva kirkekunsten gjorde med mennesker i middelalderen og utdype religiøse bilders betydning for den enkelte.

Kunsthistoriker Ragnhild Martine Bø vil fortelle om synlige og skjulte motiver i kirkekunsten. Hun tar blant annet utgangspunkt i den romanske døpefonten (ca. 1150) i Utstein klosterkirke og avslutter med den den barokke altertavlen samme sted.

Det blir også tidebønnsang, omvisning og lunsj.

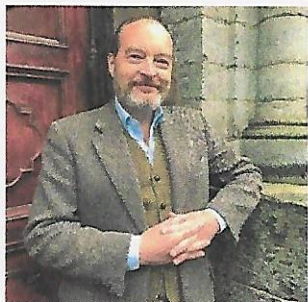
Presentasjon av foredrag og foredragsholdere:

HVA GJORDE KIRKEKUNSTEN MED MENNESKER I MIDDELALDEREN?

Foredrag ved Henning Laugerud, førsteamanuensis i kunst- og kulturhistorie ved UiB.

'Dere som har fått Jesus Kristus malt for øynene som korsfestet' (Galaterbrevet, 3:1)

I middelalderen var ikke bilder noe man bare så på. Bilder skulle lære, bevege og tjene erindringen, men de var også «steder» hvor Kristus, eller hellige kvinner og menn, kunne åpenbare seg for den troende. Bilder var noe man samhandlet med i mange sammenhenger og på mange nivåer, og som kunne bli «Noen», som formet, beveget og preget den enkelte troende – og lede mennesker til Gudserkjennelse.

Henning Laugerud

Henning Laugerud er førsteamanuensis i kunst- og kulturhistoriker ved Universitetet i Bergen. Han har arbeidet med og skrevet bredt innenfor europeisk kultur-, idé- og kunsthistorie fra middelalder til 1800-tall. Han har særlig arbeidet med religiøs mentalitet, og kristendommens materielle og visuelle kultur i middelalder og tidlig nytid (reformasjonshistorie). Blant hans siste arbeider er *Reformasjon uten folk. Det katolske Norge i før- og etter-reformatorisk tid*, 2018 og *Northern European Reformations. Transnational Perspectives*, 2020.

SYNLIGE OG SKJULTE MOTIVER I KIRKEKUNSTEN I MIDDELALDEREN

Foredrag ved Ragnhild M. Bø

Ragnhild M. Bø viser et utvalg bilder fra middelalderen og undersøker hvordan ulike materialer, farger, gester og bruken av ikke-figurative former kan tilføre nye betydningslag til scenene som er framstilt. Hun trekker fram abstrakte former i romansk kunst med utgangspunkt i døpefonten i Utstein klosterkirke (ca. 1150), og viser utvalgte krusifiks, statuer, tepper og altertavler fra 1200-tallet til 1500-tallet, der hun beskriver betydningen av komposisjon, gester og utsmykning. Avslutningsvis presenterer hun den barokke altertavlen i Utstein klosterkirke og ser på endringer og kontinuitet i kirkekunsten etter Reformasjonen.

Ragnhild M. Bø

Ragnhild M. Bø er utdannet kunsthistoriker og har både hovedfag (2002) og PhD (2013) fra Universitetet i Oslo. Hun har også studert og arbeidet lengre perioder i Roma og Lisboa og var i 2018 og 2019 visiting research fellow ved Courtauld Institute of Art i London. Hun har undervist i emner så ulike som «Det romerske rikets nedgang og fall» og «Estetikken historie», men har først og fremst arbeidet med og skrevet om kirkekunst fra ca. 1150–1550. Det siste året har hun publisert artikler om alterskapet i Ringsaker kirke (*Journal of Early Modern Christianity*), et lite utforsket

ikonografisk motiv kjent som Kristus viser seg for Jomfru Maria (*Konsthistorisk Tidsskrift*) og, sammen med kollega Elisabeth Andersen, en artikkel om brudebenker laget før 1800 som har vært i bruk i norske kirker (*Fortidsminneforeningens årbok*).

